

KUR'AN'DA DUA ÖRNEKLERİ

1. PEYGAMBER DUALARI

Kur'ân'da hem isim zikredilerek, hem de isim zikredilmeden peygamberlerin yaptığı dua örneklerine yer verilmiştir. İsim zikredilmeden peygamberlerin yaptığı duaya şu örneği verebiliriz:

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Okunuşu: “Rabbeneğfir lenâ zünûbenâ ve isrâfenâ fî emrinâ ve sebbit akdâmenâ vensurnâ ‘alel-kavmil-kâfirîn.”

Anlamı: “*Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı sabit kıl, kâfirler güruhuna karşı da bize yardım et!*” (Âl-i İmrân, 3/147)

Bu dua, Kur’ân’da peygamberler ve onunla birlikte Allah yolunda savaşan, bu konuda gevşeklik göstermeyen ve sabreden Allah dostlarının duası olarak geçmektedir. (Âl-i İmrân, 3/146) Peygamberler ve Allah dostları dualarında; yüce Allah’tan;

- Günahlarının ve işlerindeki aşırılıklarının bağışlanmasını,
- İmanda kendilerini sebat ettirmesini,
- Kâfirlere karşı yardım etmesini istemektedirler.

Bu dua örneği ile yüce Allah, hem mü’minlere nasıl dua edeceklerini öğretmekte hem de günahlara tövbe edilmesini, imanda sebat edilmesini ve düşmanla mücadeleye hazırlıklı olunmasını, zaferin ve başarının ancak Allah’ın yardımı ile mümkün olacağını bildirmektedir.

Bu duayı yapanların, dualarının kabul edildiği ve onların ödüllendirildiği bir sonraki ayette; *‘Allah da onlara hem dünya nimetini, hem de ahiretin güzel mükâfatını verdi. Al-*

lah, güzel davrananları sever” (Al-i İmran, 3/148) şeklinde haber verilmektedir.

Âdem (a.s.), Nuh (a.s.), Lût (a.s.), İbrahim (a.s.), Yusuf (a.s.), Şuayp (a.s.), Musa (a.s.), Zekeriya (a.s.), Süleyman (a.s.) ve Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.)’in yaptığı ve Kur’ân’da geçen dualarından şu örnekler seçilmiştir:

a) Âdem (a.s.) ve Eşi Havvâ’nın Duası

Âdem (a.s.) ve eşi, cennette kendilerine yasaklanan ağacın meyvesinden yedikten sonra cennetten yeryüzüne indirilince şöyle dua etmişlerdir:

رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

Okunuşu: “Rabbenâ zalemnâ enfusenâ ve il-lem teğfir lenâ ve terhamnâ le-nekûnenne minel-hâsirîn.”

Anlamı: “Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz ve bize rahmetinle muamele etmezsen muhakkak ziyana uğrayacaklardan oluruz.” (Arâf, 7/23)

Bu duayı Âdem ve eşi, cennette kendilerine yasak edilen ağacın meyvesinden şeytana uyararak yedikten sonra yapmışlardır. (Arâf, 7/19-22; Bakara, 2/35-36)

“Âdem (vahiy yoluyla) Rabbi’nden birtakım kelimeler aldı, (bu kelimelerle amel edip Rabb’ine tövbe etti ve affi için yalvardı. Allah da) bunun üzerine tövbesini kabul etti. Şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir, çok bağışlayandır.” (Bakara, 2/37)

Yüce Allah, Âdem (a.s.) ve eşinin dualarını kabul etmiş ve onları affetmiştir. İnsanların atası Âdem ve Havvâ’nın

tövbe ve duası, nesli için örnek olmuştur.

Bu duada yüce Allah, mü'minlere; insanın hata edebileceğini, yasak bir fiili işlediği zaman kendi nefesine zarar vermiş olacağını, bu durumda günahı derhal tövbe edip affedilmesi için yalvarması gerektiğini, böyle yaparsa bağışlayacağını bildirmektedir.

b) Nuh (a.s.)'in Duası

Nuh (a.s.), kendisine iman etmeyen oğlu suda boğulunca (Hüd, 11/43); *“Rabbim! Şüphesiz ki oğlum da ailemdir. Senin vaadin elbette haktır, Sen hâkimler hâkimisin”* diye Rabbine seslenmiş, bunun üzerine yüce Allah, *“Ey Nuh! O, asla senin ailenden değildir, onun yaptığı iyi olmayan bir iştir. O hâlde hakkında hiçbir bilgin olmayan şeyi benden isteme. Ben sana cahillerden olmamanı öğütlerim”* (Hüd, 11/45-46) buyurmuştur.

Bu uyarı sonunda Nuh (a.s.), Allah'a şöyle dua etmiştir:

رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي
وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ

Okunuşu: “Rabbi innî e’ûzü bike en es’eleke mâ leyse lî bihî ’ilm. Ve illâ teğfirî ve terhamnî eküm-minel-hâsirîn.”

Anlamı: *“Ey Rabbim! Bilmediğim şeyi istemekten Sana sığınırım. Eğer Sen, beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen ben hüsrana düşenlerden olurum!”* (Hüd, 11/47)

Nuh (a.s.)’in bu duasından, Allah’tan bir istekte bulu-

nurken dikkat edilmesi gerektiğini, dînen uygun olmayan, Allah'ın razı olmayacağı şeyleri istemenin doğru olmadığını, bunun cahillik olduğunu, böyle bir istek için de af dilenmesi gerektiğini öğreniyoruz.

Kur'an'da Nuh (a.s.)'ın şu duaları da zikredilmiştir:

اٰنصُرْنِيْ بِمَا كَذَّبُوْنَ رَبِّ

“Rabbinsurnî bimâ kezzebûn.”

“*Ey Rabbim! (Kavmimin) beni yalanlamalarına karşı bana yardım et!*” (Mü'minûn, 23/26)

رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيْ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيْ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِيْنَ اِلَّا تَبَارًا

Okunuşu: “Rabbîğfırlı veli-vâlideyye ve limen deha-
le beytiye mü'minen ve lil-mü'minîne vel-mü'minâti ve lâ
tezidiz-zâlimîne illâ tebârâ.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Bana, babama, anama, mü'min olarak evime girene ve bütün mü'min erkek ve mü'min kadınlara mağfiret eyle. Zalimlerin de sadece helâkini artır.*” (Nüh, 71/28)

Nuh (a.s.), İslâm düşmanlarına karşı Allah'ın yardım etmesini; kendisinin, anne-babasının ve bütün mü'minlerin bağışlanmasını istemekte, zalimlere de beddua etmektedir. Dolayısıyla biz, bu dua örneklerinden; kendimiz için dua ettiğimiz gibi yakınlarımız ve mü'minler için de dua etmemizi, insanlara zulmedenlere beddua edebileceğimizi öğreniyoruz.

c) Lût (a.s.)'in Duası

Lût kavmi, âlemde kendilerinden önce kimsenin yapmadığı ahlâksızlığa (homoseksüelliğe) düştüler. (Araf, 7/80-81) Lût peygamberin (a.s.) ikazına rağmen bu çirkin işlerinden vazgeçemediler, üstelik Peygamberi de yalanladılar. Kavminin bu tutumuna karşı Lût (a.s.) Allah'a şöyle dua etmiştir:

رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ

Okunuşu: “Rabbi! Neccinî ve ehlî mimmâ ya’melûn.”

Anlamı: “*Rabbim! Beni ve âilemi bunların yaptıklarından kurtar!*” (Şu’arâ, 26/169).

رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ

Okunuşu: “Rabbi’nsurnî ‘alel-kavmil-müfsidîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Bozguncu / ortalığı fesada veren bu kavme karşı bana yardım et.*” (Ankebût, 29/30)

Lût (a.s.), Allah’ın emir ve yasaklarını kavmine tebliğ etmiş, ahlâksızlığa saplanan kavmini bu bataklıktan kurtarmaya çalışmıştır. Ancak kavmi edepsizlikte ısrar edince, aynı toplumda yaşayan ailesini, mü’minleri ve kendisini bu kötülüklerden korumasını, kavminin azgınlıklarına ve zulümlerine karşı yardım etmesini yüce Allah’tan istemiştir. Biz, bu duadan kötü ahlâktan, haramlardan ve kötü davranışlı insanların kötülük, ahlâksızlık ve zararlarından korunmamız ve bu konuda Allah’tan yardım istememiz gerektiğini anlıyoruz.

ç) İbrahim (a.s.)’in Duası

Azim sahibi peygamberlerden biri olan Hz. İbrahim (a.s.); tanrı diye putlara tapan kavmini tevhide/Allah’ın bir tek ilâh olduğu inancına çağırmış, putperestlikle mücadele etmiştir. Bu mücadele sürecinde putperest hükümdar Nemrut tarafından ateşe atılmış, ancak ilâhî lütfâ mazhar olmuş, ateş onu yakmamış, güllük gülüstanlık olmuştur. İşte bu ulu Peygamberin Kur’ân’da bize örnek olacak duaları zikredilmiştir. İbrahim Peygamberin beş ayrı duası şöyledir:

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ

Okunuşu: “Rabbi! Heblî hukmevve elhıknî bis-sâlihîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Bana hikmet ver ve beni sâlihler arasına dâhil et.*” (Şu’arâ, 26/83)

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ

“Rabbi! Heblî mines-sâlihîn.”

“*Ey Rabbim! Bana sâlihlerden (bir oğul) ihsan et!*” (Sâffât, 37/100)

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ

Okunuşu: “Rabbic’alnî mükîmes-salâti ve min zürriyyetî Rabbenâ ve tekabbel du’âe.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Beni ve soyumdan geleceklere namazını dosdoğru kılanlardan eyle! Ey Rabbimiz! Duamı kabul et!*” (İbrahim, 14/40)

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Okunuşu: “Rabbene’ğfırlı veli-vâlideyye ve lilmü’-minîne yevme yegûmül-hısâb.”

Anlamı: “*Ey Rabbimiz! Herkesin hesaba çekileceği günde beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!*” (İbrahim, 14/41)

İbrahim (a.s.), oğlu İsmail (a.s.) ile Kâbe’yi inşa edince şöyle dua etmişlerdir:

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ
وَمِن دُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Okunuşu: “Rabbenâ tekabbel minnâ inneke entesemî’ul-‘alîm. Rabbenâ vec’alnâ müslimeyni leke ve min zürriyyetinâ ümmetem müslimetelleke ve erinâ menâsikenâ ve tûb ‘aleynâ inneke entet-tevvâbürrahîm.”

Anlamı: “*Ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur, hiç şüphesiz Sen işitensin, bilensin. Ey bizim Rabbimiz! Hem bizim ikimizi yalnız senin için boyun eğen müslümanlar kıl, hem de soyumuzdan yalnız senin için boyun eğen müslüman bir ümmet meydana getir ve bize ibadetimizin yollarını göster, tövbe bize rahmetle bakıver. Hiç şüphesiz tövbeleri kabul eden, çok merhametli olan ancak sensin.*” (Bakara, 2/128)

İbrahim peygamberin dualarında Allah’tan şunlar istenmiştir:

- Hikmet,

- Salihler arasında olma,
- Salih / Müslüman evlat,
- İbadetlerinin kabul edilmesi,
- Dualarının kabul edilmesi,
- Neslinin Müslüman olması,
- İman ve İslâm'da sebat,
- Tövbesinin kabul edilmesi,
- Affedilmesi.

İbrahim peygamber, kendisi için dua ettiği gibi, anne-babası, nesli ve bütün mü'minler için de dua etmiş, kendisi gibi onların mü'min olmalarını, imanda sebat etmelerini ve ahirette bağışlanmalarını istemiştir. Bu dualar Kur'ân'da zikredilmek suretiyle biz mü'minlere yol gösterilmiş, nasıl dua edeceğimiz, duada neler isteyeceğimiz öğretilmiştir.

d) Yusuf (a.s.)'in Duası

Yusuf (a.s.), kardeşleri tarafından kıskançlık sebebiyle bir kuyuya atılmış, burada yolcular tarafından bulunmuş, Mısır'a götürülüp satılmıştır. Çok güzel ve sevimli olan Hz. Yusuf'u Mısır Hazine bakanı almıştır. Bakanın evinde yaşarken bakanın eşi Zeliha, Hz. Yusuf'a ahlâksız teklifte bulunur. Yusuf Peygamber kabul etmeyince de kendisine iftira eder. (bk. Yûsuf, 12/4-57) Bunun üzerine hapse girmesi söz konusu olunca şöyle dua eder:

رَبِّ السِّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ

أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ

Okunuşu: “Rabbis-sicnü ehabbü ileyye mimmâ yed’ünenî ileyhi ve illâ tasrif ‘annî keydehünne asbü ileyhinne ve ekümminel-câhilîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Zindan bana bunların davet etikleri şeyden daha sevimidir. Eğer Sen, bu kadınların tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan, ben onların sevdasına düşer, cahillerden olurum.*” (Yûsuf, 12/33)

Hapisten kurtulup Mısır’a Hazine bakanı olunca şu duayı yapmıştır:

رَبِّ قَدْ أَتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا
وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ

Okunuşu: “Rabbi kad âteytenî minel-mülki ve ‘allemtenî min te’vîlil-ehâdîsi fâtıras-semâvâti vel-ardı ente veliyyî fiddünyâ vel-âhıreti teveffenî müslimevve elhıknî bissâlihîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Sen bana dünya mülkünden nasip verdin ve bana rüyaların tabirinden bir ilim öğrettin. Ey gökleri ve yeri yoktan var eden Rabbim! Benim velim sensin, benim canımı müslüman olarak al ve beni sâlih kulların arasına kat!*” (Yûsuf, 12/101)

Yusuf peygamberin duasında şu hususların öne çıktığını görüyoruz:

Allah’ın haram kıldığı bir fiili işlemek için hapse

girmeyi göze alan Hz. Yusuf, haram fiilden ancak Allah'ın yardımını ile kurtulmanın mümkün olduğunu dile getiriyor ve bu konuda Allah'tan yardım istiyor. Allah da onu bu kötülükten koruyor. (Yûsuf, 12/24)

Mısır'da hazine bakanı olduktan sonra, Allah'ın kendisine verdiği mülkü ve ilmi itiraf ediyor, kendisinin velisi ve yardımcısı olduğunu dile getiriyor ve Allah'tan Müslüman olarak ölmeyi ve sâlihlerin arasına dâhil etmesini istiyor.

e) Şuayb (a.s.)'in Duası

رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

Okunuşu: “Rabbeneftah beynenâ ve beyne kavminâ bil-hakkı ve ente hayrul-fâtihîn.”

Anlamı: “Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında adaletle hükmet! Sen hükmedenlerin en hayırlısısın.” (Arâf, 7/89)

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

Okunuşu: Vemâ tevfikî illâ billâhi ‘aleyhi tevek-keltü ve ileyhi ünîb.”

Anlamı: “Başarım ancak Allah'ın yardımı iledir. Ben yalnızca O'na dayandım ve ancak O'na döneceğim.” (Hüd, 11/88)

Şuayb (a.s.)'in peygamber gönderildiği toplum (Medyen halkı) fesada uğramış, sosyal düzeni bozulmuş, insan hakları ihlal edilir olmuştu; özellikle tartı ve ölçüde, alım ve satımda hile ve sahtekârlık doruk noktaya çıkmıştı. Allah'a ortaklar koşuyorlardı, çoğu mütekebbir insanlardı;

özellikle ileri gelenleri, toplumun azgınları Peygamberin davetine icabet etmediler, peygamberi yalanladılar, yalanlamakla kalmadılar, peygamberi ve iman edenleri, kendi putperest dinlerine dönmedikleri takdirde taşılayacaklarını ve ülkelerinden çıkaracaklarını söylediler. İşte böyle bir ortamda kavminin hidayete yanaşmadığını anlayan Şuayp (a.s.); kavminin teklifini kabul etmedi, Allah'a güvendiğini ve O'na yöneldiğini, başarısının ancak Allah'ın yardımı ile mümkün olduğunu bildirdi, yüce Allah'a yalvardı, kavminin azgınlıklarını cezalandırması için dua etti, Allah da peygamberinin duasını kabul etti ve Medyen halkını korkunç bir gürültü ve deprem ile helâk etti. (Arâf, 7/85–93; Hüd, 11/84–95)

f) Musa (a.s.)'nın Duası

Musa (a.s.), azim sahibi, ulu peygamberlerden biridir. Firavunların idaresindeki İsraililerin doğan erkek çocuklarının öldürüldüğü bir zamanda Mısır'da doğmuş, Allah'ın lütfu ile Firavun'un sarayında annesi ile birlikte büyümüştür. İsrail oğullarına peygamber olarak gönderilmiş, kendisine Tevrat verilmiştir. Asa ve yed-i beyza mucizeleri vardır. Allah'ın kendisi ile konuştuğu bir peygamberdir. Henüz peygamberlikle görevlendirilmeden önce Mısır'da bir İsraili'yi savunmak için bir kıptiye bir tokat vurmuş, kıpti de bu tokat ile ölüvermiştir. (bk. Kasas, 28/3–42) Bunun üzerine şu duayı yapmıştır:

رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

Okunuşu: “Rabbi innî zalemteü nefsi feğfirlî fe-ğafera lehû innehû hüvel-ğafûurrahîm.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Ben nefsiime zulmettim, beni bağışla! dedi. (Allah) onu bağışladı. Çünkü O, çok bağışlayan, çok merhamet edendir.*” (Kasas, 28/16)

Musa (a.s.), bu duasında istemeyerek ölümüne sebep olduğu bir kimseden dolayı kendisine zulmettiğini itiraf etmekte ve bu kusurun bağışlanmasını Allah’tan istemektedir. Yüce Allah da onu bağışladığını, kendisinin çok bağışlayan ve çok merhamet eden olduğunu bildirmektedir.

Bir kıptînin ölümüne sebep olduğundan, cezalandırılmaktan korktuğu için Mısır’dan gizlice kaçmış ve Allah’a şöyle dua etmiştir:

رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

Okunuşu: “Rabbi neccinî minel-kavmiz-zâlimîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Beni zalimler gürubundan kurtar.*” (Kasas, 28/21)

Allah da duasını kabul etmiş ve onu korumuştur.

Musa (a.s.), Tur dağından döndüğünde kavminin Samiri’nin yaptığı buzağıya taptıklarını gördü. Kendisi ile birlikte peygamber olan kardeşi Harun’a kızdı. Harun (a.s.), kavminin söz dinlemediğini, nerede ise kendisini öldüreceklerini söyledi, bunun üzerine Musa (a.s.) şöyle dua etti:

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Okunuşu: “Rabbiğfirlî ve li-ahî ve edhılñâ fi rahmeti-ke ve ente erhamür-râhımîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla! Bizi rahmetinin içine al. Sen merhametlilerin en merhametlisisin.*”

(Arâf, 7/151)

İsrailoğullarına peygamber olarak görevlendirildiği süreçte kavminin Samirî'nin buzağıya tapmalarından sonra yüce Allah kendisi ile Tur dağında buluşma vaad etti. Kavminden yetmiş kişi ile Tur'a gitti. Allah ile konuştu, seçtiği kimseler buna muttali oldukları hâlde, Allah'ı açıkça görmeden inanmayız dediler. Yüce Allah da onları şiddetli bir sarsıntı ile sarstı, bayıldılar. Bunun üzerine Musa (a.s.), Allah'a şöyle dua etti:

رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَابَيَّ أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ
مِنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا
فَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ وَكُتِبَ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا
حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ

Okunuşu: “Rabbi! Lev şî'te ehlektehüm min kablü ve iyyâye e tühlikünâ bimâ fe'ales-süfehâü minnâ in hiye illâ fitnetüke tüdillü bihâ men teşâü ve tehdî men teşâü. Ente veliyyünâ feğfirlenâ verhamnâ ve ente hayrül-ğâfirîne vektüb lenâ fi hâzihid-dünyâ hasene-tevve fil-âhureti innâ hüdnâ ileyke.”

Anlamı: “*Rabbim! Dileseydin daha önce beni ve onları yok ederdin, aramızdaki beyinsizlerin yaptıkları yüzünden bizi yok mu edeceksin? Bu, Senin imtihanından başka bir şey değildir, bununla dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola iletirsin; bizzim dostumuz. Sensin; bizi bağışla, bize merhamet et. Sen bağışlayanların en iyisisin. Bize bu dünyada da iyilik, güzellik ve nimet yaz, ahirette de. Biz sana yöneldik.*” (Arâf, 7/156-157)

Yüce Allah, Musa (a.s.)’a kendisini ilâh yerine koyan Firavun’a gidip onu imana davet etmesini emretti. Musa (a.s.), bu görev üzerine şöyle dua etti:

قَالَ رَبِّ شَرِّحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي
يَفْقَهُوا قَوْلِي وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي هَارُونَ أَخِي أَشَدُّ بِهِ أَزْرِي
وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا
بَصِيرًا

Okunuşu: “Kâle Rabbiş-rahli sadri ve yessirli emri vahlül ‘ukdetem millisânî yefkahû kavli vec’al li vezîran min ehlî Hârûne ahî üşdüd bihî ezrî ve eşrikhû fi emrî key nüsebbihake kesîran ve nez kürake kesîran inneke künte künte binâ basîra.”

Anlamı: “Mûsâ, dedi ki: Ey Rabbim! Göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır, dilimden düğümü çözünver de sözümü iyi anlasınlar. Bana âilemden bir vezir ver; Kardeşim Harun’u, onunla arkamı kuvvetlendir, onu da (elçilik) görevime ortak yap ki Seni çok tesbih edelim ve Seni çok analım. Şüphesiz Sen, bizi görensiz.” (Tâ-hâ, 20/25-35)

Musa (a.s.), Allah’ın emir ve yasaklarını tebliğ etmekle görevlendirildiği insanları iman ve ibadete davet etti, onları haram ve kötü davranışlardan sakındırdı. Sözüne kulak vermeyenlere; ‘benim size söylediklerimi yakında anlayacak ve hatırlayacaksınız’, dedi (bk. Mü’min, 40/37-47) ve şöyle dua etti:

وَأُقَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

Okunuşu: “Ve üfevidu emrî ilallâhi innellâhe basîrumbil-‘ibâdi”

Anlamı: “Ben işimi Allah’a havale ediyorum. Şüphesiz Allah, kullarını görür, gözetir.” (Mü’min, 40/44)

Musa (a.s.)’in dualarında şu unsurlar dikkatimizi çekiyor:

Musa (a.s.);

- İstemeyerek bir hata işleyince, hemen tövbe edip Allah’tan affını istemiştir.

- İnsanların kendisine zarar vermemesi için Allah’a sığınmış ve kendisini korumasını talep etmiştir.

- Kavminden birtakım azgınlığın davranışları sebebiyle helâk edilmemesi için dua etmiştir.

- Dünya ve ahirette Allah’ın kendisine ve mü’minlere iyilik, güzel ve nimet (hasene) vermesini istemiştir.

- İslâm’ı tebliğ görevini yerine getirebilmesi için başarı, kolaylık ve konuşma yeteneği istemiştir.

- İşlerini ve başarısını Allah’a havale etmiştir.

- Dua ederken Allah’ın güzel isimlerini zikretmiştir.

g) Zekeriya (a.s.)’nın Duası

Hz. Musa ile Hz. Hârûn’un babası olan İmrân’ın hanımı hamile kalınca, “*Rabbim! Karnımdakini sırf sana hizmet etmek üzere adadım. Benden kabul et, şüphesiz sen hakkıyla işitensin, hakkıyla bilesin*” (Al-i İmrân 3/35) diye dua eder, çocuğu doğunca “Meryem” adını verir. Meryem’in teyzesinin kocası ve İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerden olan Zekeriyya (a.s.), Allah’ın emri ile Beyt-i Makdis’te çocu-

ğün bakımını üstlenir. Zekeriyya, çocuğun bulunduğu bölme ye her girişinde yanında bir yiyecek bulur. “*Meryem, bu sana nereden geldi?*” diye sorar. Daha sonra babasız olarak Hz. İsa’yı dünyaya getirecek olan Meryem de “*Bu, Allah katından*” diye cevap verir. (bk. Âl-i İmrân, 3/35–37; Enbiya, 21/89)

Zekeriyya, burada Allah’a şöyle dua eder:

رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

Okunuşu: “Rabbi heblî milledünke zürriyyeten tayyibeten inneke semî’uddü’âi.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Bana katından temiz bir soy ih-san eyle, şüphesiz sen duayı işitensin!*” (Âl-i İmrân, 3/38)

رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ

Okunuşu: “Rabbi lâ tezarî ferden ve ente hayrul-vârisîn.”

Anlamı: “*Rabbim! Beni yalnız başıma bırakma (bana bir çocuk ver), Sen varislerin en hayırlısısın.*” (Enbiyâ, 21/89)

Yüce Allah, Zekeriya (a.s.)’nın duasını kabul eder ve kendisine yaşlı olmasına rağmen Yahya’yı ih-san eder. (bk. Âl-i İmrân, 3/39–41; Enbiyâ, 21/90)

ğ) Süleyman (a.s.)’ın Duası

Kuş ve karınca dilini bilen, hükümdar peygamberlerden biri olan, insanlardan, cinlerden ve kuşlardan ordusu bulunan, Davud peygamberin oğlu Süleyman (a.s.), ordu-su ile karınca vadisine gelir, bir karıncanın, “*Ey karıncalar!*

Yuvalarınıza girin, Süleyman ve orduları farkında olmadan sizi ezmesin” dediğini duyar, karıncanın sözüne güler (Neml, 27/15–19) ve Allah’a şöyle dua eder:

رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ
أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

Okunuşu: “Rabbi evzi’nî en eşküra ni’metekelleti en’amte ‘aleyye ve ‘alâ vâlideyye ve en a’mele sâlihan terdâhü ve edhilnî bi-rahmetike fi ‘ibâdikes-sâlihîn.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Bana ve anama-babama verdiğin nimete şükretmemi ve hoşnut olacağın iyi iş yapmamı gönlüme ilham eyle ve rahmetinle, beni iyi kulların arasına dâhil et.*” (Neml, 27/19)

Süleyman (a.s.), şiddetli bir hastalığa yakalanır, cansız ceset denecek hâle gelir, sonra tekrar sağlığına kavuşur ve Allah’a şöyle dua eder:

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ

Okunuşu: “Rabbiğfirlî ve heblî mülkellâ yembeğî li ehadimmin ba’dî inneke entel-vehhâb.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Beni bağışla ve bana benden sonra kimseye lâyık olmayacak bir mülk / hükümranlık bahşet. Şüphesiz, Sen çok bahşedicisin.*” (Sâd, 38/35)

Yüce Allah, duasını kabul eder. Rüzgârı emrine verir, cinleri ona boyun eğdirir. (bk. Sâd, 36–38)

Süleyman (a.s.)'in duasında yüce Allah'tan;

- Nimete şükredebilmeyi nasip etmesini,
- Salih ameller işleyebilmesini,
- Salih kulları arasına dâhil etmesini,
- Bağışlamasını,
- Mülk / saltanat vermesini istemiştir.

Süleyman (a.s.)'in Allah'tan hem dünya, hem ahiret, hem maddî hem manevî isteklerde bulunduğunu ve duasında Allah'ın güzel isimlerini zikrettiğini öğreniyoruz.

h) Peygamberimiz Hz.Muhammed (s.a.s.)'in Duası

Miladî 571 yılında Mekke'de dünyaya gelen, 610 yılında peygamberlik ile görevlendirilen, 13 yılı Mekke'de 10 yılı Medine'de olmak üzere 23 yıl peygamberlik yapan Hz. Muhammed (s.a.s.), diğer peygamberlerden farklı olarak bir topluma değil bütün toplumlara, bütün insanlara ve cinlere peygamber olarak gönderilmiş, kendisi ile peygamberlik sona ermiştir. O, her konuda mü'minlere örnektir, âlemlere rahmettir. İlk muhatapları olan müşrik Mekke halkını İslâm'a davet etmiş, ancak dirençle karşılaşmış, insanların Müslüman olması için her türlü gayreti sarf etmiş, halkı Müslüman olmuyorlar diye çok üzülmüştür. (İsrâ, 17/6; Şu'arâ, 26/3) Yüce Allah, peygamberini teselli etmiş, görevinin sadece tebliğ etmek olduğunu müteaddit defalar kendisine bildirmiş, iman etmekten yüz çevirirlerse şöyle dua etmesini buyurmuştur:

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Okunuşu: “Hasbiyellâhü lâ ilâhe illâ hû. ‘Aleyhi te-vekkeltü ve hüve rabbül-arşil’azîm.”

Anlamı: “*Bana Allah yeter. O’ndan başka ilâh yoktur. Ben O’na güvendim ve O, büyük Arş’in Rabbidir.*” (Tevbe, 9/129)

رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ

Okunuşu: “Rabbihküm bilhakkı ve Rabbüner-Rahmânül-müste’ânü alâ mâ tesîfün.”

Anlamı: “*Ey Rabbim! Aramızda gerçeikle hükmet ve Rabbimiz O Rahmân’dır ki, isnat ettiğiniz (yalan) vasıflarınıza karşı yardımına sığınılacak olan ancak O’dur.*” (Enbiyâ, 21/112).

رَبِّ إِمَّا تُرِيبُنِي مَا يُوعَدُونَ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

Okunuşu: “Rabbi immâ türiyennî mâ yû’adün. Rabbi felâ tec’alnî fil-kavmiz-zâlimîn.”

Anlamı: “*Rabbim! Eğer onlara vaad edilen azabı bana mutlaka göstereceksen,*

Rabbim! Bu durumda beni, o zalimler topluluğunda bulundurma.” (Mü’minûn, 23/93–94)

رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ

Okunuşu: “Rabbi e’ûzü bike min hemezâtîş-şeyâtîn. Ve e’ûzü bike rabbi eyyahdurûn.”

Anlamı: “*Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından sana*

sığınırım! Onların yanımda bulunmalarından da sana sığınırım.” (Mü’minûn, 23/97–98)

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

Okunuşu: “Rabbîğfir verham ve ente hayrür-râhımîn.”

Anlamı: “*Rabbim! Bağışla, merhamet et, Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın.*” (Mü’minûn, 23/118)

Beş vakit namaz ve kendisine mahsus olan teheccüt namazı emrinin akabinde (İsrâ, 17/78–79) şöyle dua etmesini istemiştir.

رَبِّ أَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِيْ مِنْ لَدُنْكَ
سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا

Okunuşu: “Rabbî edhılñî müdhale sıdkıvve ahricñî muhrace sıdkıvec’allî milledünke sülânên nasıra.”

Anlamı: “*Rabbim! Gireceğim yere doğrulukla girmemi sağla, çıkacağım yerden de doğrulukla çıkmamı nasip et ve benim için kendi katından yardım edici bir kuvvet ver.*” (İsrâ, 17/80)

Vahyedilen henüz tamamlanmadan Kur’ân’ı acele okuması konusunda uyardıktan sonra yüce Allah, şöyle dua etmesini emretmiştir:

رَبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا

“Rabbî zidñî ‘ilmâ

“*Rabbim, ilmimi artır!*” (Tâ-hâ, 20/114)

— DÖRDÜNCÜ BÖLÜM —

Yüce Allah'ın peygamberimize emrettiği dualarda, dünyevî ve uhrevî isteklerini özellikle yardım ve ilim isteme, şeytan ve zalimlerden uzak kalma arzusunun öne çıktığını ve dualarda Allah'ın güzel isimleri ve nitelikleri ile övüldüğünü görmekteyiz.

Peygamber duaları, Allah'tan ne isteyeceğimiz ve nasıl dua edeceğimiz konusunda bizim için birer örnektir.

Peygamberlerin yaptığı duaların dışında Kur'ân'da Havârilere, Ashab-ı A'râf'ın, Hz. Musa'ya iman edenlerin, Ashab-ı Kehf'in, Tâlut'un ve sâlih mü'minlerin yaptığı dua örnekleri de vardır.